

Raili Nuortila

Kemianteollisuuden rautarouva

■ **Raili Nuortila tunnetaan suomalaisen kemianteollisuuden järkkämättömänä järjestöjohtajana.**

Sisko Loikkanen

”En ole koskaan kiinnittänyt huomiota sukupuoleeni. Jos muut ovat sen tehneet, he ovat olleet kyllin kohteliaita ollakseen hiljaa.”

”Allekirjoitan tuon yhä”, pian 88 vuotta täyttävä kemian *grand old lady* **Raili Nuortila** näyttää sitaattiaan lehdistutusta vuodelta 1989.

Nuortila joutui koko uransa ajan matkustelemaan ulkomaille neuvotteluihin, joissa hän usein oli ainoa nainen. Siitä ei kuitenkaan huomauteltu, sillä suomalainen meni aina ”asia edellä” ja antoi kuulua, mitä ajatteli.

Terve itsetunto on peräisin kotoa Asikkalasta, jossa Raili **Vilppula** syntyi suurperheen viidenneksi lapseksi vuonna 1929.

”Sama kättilö hoiti peräkammarissa maailmaan meidät kaikki kahdeksan. Viisi meistä elää edelleen.”

Ylioppilaaksi kouluttautunut äiti ja kauppaopiston käynyt isä kannustivat katrastaan opintielle. Sisarusparvesta valmistui kaksi ekonomia, lääkäri, eläinlääkäri, hammaslääkäri ja insinööri.

”Nuorin veljeni **Antti** jäi viljelemään tilaa keskikoulun jälkeen. Viitisentoista vuotta myöhemmin hän kiinnostui maa- ja vesioikeudesta, kun Helsinki oli aloittanut Pääjätunnelin kaivuun kotikylän peltojen alta. Hän lähti iltalukioon ja oikeustiedettä opiskelemaan. Niin saatiin perheeseen viimein myös juristi.”

Koska Raili oppi lukemaan jo nelivuotiaana, hänet laskettiin kouluun kuusivuotiaana. Käytyään kolme vuotta kiertävää kansakoulua tyttö

vaati päästä oppikouluun.

Kun se onnistui, Nuortila painoi valkolakin päähänsä Lahden yksityisessä tyttölyseossa vuonna 1946, nipin napin 17-vuotiaana.

Vielä lukiolaisena hän ei osannut ajatella työmaakseen kemiaa, saati teollisuutta.

”En ollut ikänäni nähnyt kuin kaksi tuotantolaitosta, meijerin ja Vääkсын myllyn, joihin kumpaankin ajelin hevosella tavaraa”, Nuortila hymyilee.

Alan valintaan saattoi vaikuttaa perhettä kohdannut menetys. Vanhin veli **Heikki** oli ylioppilaaksi valmistuttuaan 1941 aloittanut asevelvollisuuspalvelunsa ja sähkötekniikan opinnot Teknillisessä korkeakoulussa. Hän ehti lomillaan suorittaa tenttejä, kunnes kaatui heinäkuussa 1944. Isoveljen opinahjo alkoi vetää pikkusiskoa puoleensa.

Raili Nuortila

- Syntynyt Asikkalassa vuonna 1929.
- Ylioppilas 1946, kemian diplomi-insinööri 1953, kauppatieteiden maisteri 1977.
- Lisenssiviraston osastosihteeri ja esittelijä 1953–1957.
- Suomen Teollisuusliiton apulais-osastopäällikkö ja osastopäällikkö 1958–1972.
- Kumiteollisuusyhdistyksen asiamies 1961–1968.
- Suomen Pankin idänkaupan osaston päällikkö 1972–1978.
- Kemian Keskusliiton/Kemianteollisuus ry:n toimitusjohtaja 1978–1993.
- Lukuisia luottamustehtäviä mm. maanpuolustusjärjestöissä.
- Naimisissa, 4 lasta, 10 lastenlasta, 2 lastenlastenlasta.
- Harrastaa ranskan ja venäjän opiskelua sekä liikuntaa.

Lopputyössään Nuortila tutki hartsin valmistusta koivusta peräisin olevasta raaka-aineesta. Aiheen antoi professori **Pekka Kirjakka**, joka oli vuonna 1948 perustetun Teknos-Tehmaat Oy:n tieteellinen taustatuki. Yhtiö tarjosi teekkarille myös kesätöitä.

”Pitäjänmäen aseman taakse pystytetyssä parakissa oli keittopytty ja muutama maalinsekoitusastia, joista maalit kaadettiin purkkeihin. Päälle pantiin kansi, jota pamautettiin puukalikalalla. Niin siihen aikaan pakattiin”, Nuortila naurahtaa.

Elämäkumppani **Aarne Nuortila** löytyi ylioppilaskunnan riennosta. Ensi juhannuksen alla tulee kuluiseksi 64 vuotta heleästä sunnuntaamusta, jolloin pariskunta vihitytti itsensä Porvoon tuomiokirkossa.

”Ompelin hääpukuni edellisenä yönä. Parin päivän päästä menimme Aden kanssa Asikkalaan ja ilmoitimme perheille, ettei tarvitse häitä järjestää.”

”Naimisissa olevat ulos”

Professori Kirjakka vinkkasi vastavalmistuneen diplomi-insinöörin osastosihteeriksi lisenssivirastoon, jonka tehtävänä oli maan vähäisen ulkomaanvaluutan jakaminen.

Neljän virastovuoden aikana Nuortila pääsi seuraamaan, mitkä yritykset anoivat valuuttaa ja millaisten kemiikaalien hankkimiseen.

Sitten tuli odottamaton käänne: markka devalvoitiin, ja samalla ulkomaankauppaa alettiin vapauttaa. Tilanne iski välittömästi lisenssivirastoon.

”Kun menin seuraavana aamuina töihin, sain kuulla suunnitelman: naimisissa olevat naiset ulos. Silloin ajateltiin, että aviomiehet elättäkööt.”

Nuortilalle potkut olivat tylyt. Kah-

Markku Joutsen

”Koskaan en ole töitä hakenut”, Raiili Nuortila kuittaa vaikuttavan uransa teollisuus- ja talousmaailman eturintamassa.

den pikkulapsen äidillä oli kyllä arkitehtimies, mutta tämä oli juuri lähtenyt Asla-stipendin turvin opiskelemaan Yhdysvaltoihin.

Esimiehensä pakeille marssineelle Nuortilalle löytyi uusi kiinnostava työ. Suomen Teollisuusliitto tarvitsi kemian termistön hallitsevaa osajaa laatimaan lausuntoa tullitariffin nimikkeistön uudistamishankkeesta.

Pätkäpestin päätyttyä liitossa avautui kauppapoliittisen osaston apulaispäällikön paikka, johon Nuortila valittiin. Myöhemmin hän eteni osaston päälliköksi.

Seuraavaksi tarvittiin vetäjää Suomen Pankin idänkaupan osastoon. Pankin johtokunnassa toimineelle **Jaakko Lassilalle** oli selvää, kenet hän halusi tehtävään.

Nuortila hangoitteli vastaan, mutta Lassilalla oli konstinsa. Tuttavien ilanvietossa hän kysäisi muina miehi-

nä eräältä vieraalta, arveliko tämä 40 vuotta täyttäneiden naisten vaivautuvan enää oppimaan mitään uutta.

”Se oli niin osuva heitto, että seuraavana päivänä ilmoitin suostuvani.”

Espoon työväenopistossa 1960-luvulla alkaneista venäjän opinnoista oli suuri hyöty nyt, kun Nuortilan ulkomaanmatkat suuntautuivat usein Moskovaan. Työn ohessa Nuortila suoritti kauppätieteiden maisterin tutkinnon.

Kuuden vuoden kuluttua Nuortila joutui kuitenkin kertomaan esimiehelleen, pääjohtaja **Mauno Koivistolle**, siirtyvänsä muualle.

”Hän ihmetteli, että mikäs se niin mielenkiintoinen homma on, että pitää pankista lähtyä.”

Mielenkiintoinen homma oli Kemian Keskusliiton toimitusjohtajan tehtävä.

”Joku oli vihjaissut, että olisin sii-

hen kuin räätälin tekemä.”

Niin käynnistyi Nuortilan 15-vuotinen urakka suomalaisen kemian-teollisuuden palveluksessa ja etujärjestön keulakuvana. Keskeisen osan työtä muodostivat kansainväliset asiat, etenkin Euroopan vapaakauppajärjestö Eftan ja talousyhteisö EEC:n toiminnan seuraaminen.

”Kun Suomessa alettiin miettiä liittymistä EU:hun, meillä oli jo valmiina suorat yhteydet ulkomaisiin järjestöihin ja tieto EEC:n toimista kemian alalla. Saimme niiltä tuoretta tietoa paljon enemmän kuin viranomaisten kautta koskaan.”

Työuran viimeisin käänne tapahtui vuotta ennen eläköitymistä, kun työnantajan nimi vaihtui Kemian-teollisuus ry:ksi, ja toimintaan liitettiin työnantajaedunvalvonta. Osoitteeksi tuli jälleen Eteläranta 10, jossa Nuortila oli työskennellyt 15 vuotta Suomen Teollisuusliitossa.

”Treenit pitävät liikkeellä”

Raiili Nuortila kuvaa aikaansa työelämässä antoisaksi.

”Erityisen positiivisia muistoja minulla on monista osavista ja aina yhteistyöhön valmiista työtovereista ja hallituksen jäsenistä, etenkin aloitteellisista puheenjohtajista, jotka kehittivät luovaa keskustelua järjestön tavoitteista.”

Mieluisaa oli myös jäädä vapaalle 40-vuotisen työuran jälkeen vuoden 1993 lopulla.

”Siitä on nyt 23 vuotta ja enemmän kuin 23 kiloa”, Nuortila hymyilee. Hyvän voinnin yksi lähde on säännöllinen kuntoilu Helsingin ruotsinkielisessä työväenopistossa.

”Käyn Arbiksen treeneissä kolme kertaa viikossa. Se pitää minut liikkeellä. Myös ranskan ja venäjän opinnot jatkuvat entiseen tapaan.”

Eniten Raiili Nuortila iloitsee tänä päivänä terveydestään ja suuresta perheestään. Viimeksi jouluna kotiin Museokadulle kokoontui 23 henkeä lähisukua.

Isoisoäidiksi ehättänyt Nuortila on avoimesti onnellinen ”klaanistaan”.

”Suuri perhe on uskomaton ilon aihe.” □

Kirjoittaja on kemian diplomi-insinööri ja Ylen tiedetoimittaja.
sisko.loikkanen@yle.fi